

FOLKETINGET

Europaudvalget

Til: Udvalgets medlemmer
Dato: 14. marts 2019

Foreløbigt referat af Europaudvalgets møde 1/3-19 vedr. forordning om oprettelse af instrument for førtiltrædelses- bistand 20121-2027 (IPA III)

Til brug for Europaudvalgets møde fredag den 15. marts 2019 omdeles hermed foreløbigt referat af Europaudvalgets møde fredag den 1. marts 2019 vedr. forordning om oprettelse af instrument for førtiltrædelsesbistand 20121-2027 (IPA III).

Med venlig hilsen
Niels Yde,
udvalgsassistent

FO Punkt 1. Forslag til forordning om oprettelse af instrument for førtiltrædelsesbistand 2021-2027 (IPA III)

– *Sagen forventes sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse*

KOM (2018) 0465

KOM (2018) 0465 – bilag 2 (samlenotat)

EUU alm. del (18) – bilag 460 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren: Førtiltrædelsesbistanden drejer sig om den økonomiske bistand til lande, der enten allerede forhandler om optagelse i EU eller kan komme til at gøre det. Jeg forelægger sagen til tidligt forhandlingsoplæg.

Det nuværende instrument for førtiltrædelsesbistand dækker MFF-perioden 2014-2020. Instrumentet er en integreret del af EU's udvidelsesproces og støtter reformer og udvikling, som bringer landene tættere på EU's standarder. Det sker konkret via finansiel og teknisk bistand til både kandidatlandene og potentielle kandidatlande. De lande, der er omfattet af instrumentet, er Albanien, Bosnien-Hercegovina, Kosovo, Nordmakedonien, Montenegro, Serbien og Tyrkiet.

Der forhandles nu om fortsættelse af førtiltrædelsesbistanden for perioden 2021-2027. Førtiltrædelsesinstrumentet er fremsat som led i de samlede forhandlinger om EU's næste flerårige finansielle ramme (MFF) 2021-2027.

Hvor mange penge der skal afsættes til den samlede førtiltrædelsesbistand, vil først blive besluttet senere i de centrale MFF-forhandlinger. På nuværende tidspunkt skal der derfor alene tages stilling til fordelingskriterier og fokusområder for støtten.

Forslaget bygger grundlæggende videre på indholdet i det nuværende førtiltrædelsesinstrument. En væsentlig ændring er dog, at fordelingen af bistanden foreslås opbygget omkring 5 sektorer i stedet for landerammer.

Sektorerne er:

- 1) retsstatsprincipper, sikkerhed og migration;
- 2) governance og strukturelle reformer;
- 3) territorialt og grænseoverskridende samarbejde;
- 4) EU-politikker og mellemfolkelige forbindelser, og
- 5) investeringer i vækst og beskæftigelse.

Det betyder, at der ikke på forhånd er øremærket midler til modtagerlandene. I stedet vil de enkelte lande skulle søge om midler inden for de fem sektorer. Midlerne vil bl.a. blive fordelt på baggrund af kriterier såsom landenes parathed til at blive optaget i EU, deres reelle mulighed for at anvende midlerne til

de fastlagte formål og de hidtil opnåede resultater. Midlerne bliver altså fordelt til de lande, som reelt tilnærmer sig EU, og det er vigtigt for Danmark.

Regeringen finder, at det nye førtiltrædelsesinstrument bidrager til øget fleksibilitet og mulighed for at belønne reelle reformindsatser. Det er alt andet lige positivt. Samtidig bliver der mulighed for at reducere midler til kandidatlande, som bevæger sig væk fra de standarder, der kræves for EU-medlemskab. Der er med andre ord tale om en tilgang baseret på både stok og gulerod.

I forhandlingerne har Danmark og en række ligesindede medlemslande været fortalere for stærk konditionalitet, herunder muligheden for at suspendere støtte til lande, hvor udviklingen går den helt gale vej. En anden gruppe medlemslande har omvendt talt for blødere konditionalitet og imod muligheden for suspension. Der tegner sig nu generel opbakning til en aftale, der indeholder en suspensionsmekanisme. Det er en sejr for de lande, der som Danmark, ønsker en mere håndfast tilgang baseret på transparens og stærk konditionalitet.

Den nye tilgang betyder også, at der bliver mulighed for at tildele mindre bistand til et land som Tyrkiet, der har forladt reformvejen, og som bevæger sig væk fra EU. Den nye tilgang betyder også, at der ikke længere vil være øremærkede midler til de enkelte kandidatlande.

Som bekendt er regeringens holdning klar: EU-optagelsesforhandlingerne med Tyrkiet er udsigtsløse, og forhandlingerne bør helt stoppes i lyset af den negative udvikling i landet. Men spørgsmålet om Tyrkiets kandidatstatus skal ikke afgøres i forhandlingerne om det finansielle instrument. Det er ikke her, vi sætter holdet – det er her, vi fastlægger spillereglerne.

FO På den baggrund vil regeringen også i de videre forhandlinger forfølge en konsekvent kurs.

Regeringen lægger vægt på, at forhandlingerne om det nye instrument for førtiltrædelsesbistand ikke foregriber forhandlingerne om MFF'en. I dansk optik kan instrumentet bidrage til at realisere den danske hovedprioritet for MFF'en om et budget på 1,00 pct. af EU-27's BNI. Det kan bl.a. ske ved at reducere førtiltrædelsesbistanden til et kandidatland som Tyrkiet, hvor udvikelsesforhandlingerne i praksis er sat i bero. Fra dansk side anses Tyrkiet som bekendt ikke at være en reel kandidat til EU-medlemskab.

Regeringen vil arbejde for, at førtiltrædelsesbistanden prioriterer indsatser målrettet mod fremme af retsstatsprincippet og respekt for grundlæggende rettigheder, styrkelse af demokratiske institutioner samt reformer af den offentlige sektor.

Regeringen vil lægge betydelig vægt på en stærk konditionalitet mellem førtiltrædelsesbistanden på ene side og reelle reformfremskridt på den anden side, herunder mulighed for en suspensionsmekanisme.

Fra dansk side vil vi tilslutte os det foreliggende forslag om fortsættelse af instrumentet for førtiltrædelsesbistand for 2021-2027, idet beløbene først er endelige, når forhandlingerne om en ny flerårig finansiell ramme afsluttes i Det Europæiske Råd.

Rasmus Nordqvist bakkede op om forhandlingsoplægget. Samtidig ville han benytte lejligheden til endnu en gang at opfordre regeringen til snarest at forelægge et forhandlingsoplæg om den samlede MFF.

Claus Kvist Hansen påpegede, at regeringen allerede var imod at optage en af spillerne, nemlig Tyrkiet; hvorfor så tale om, at der skulle fastlægges spille-regler? Hvorfor ikke lejligheden til at udtrykke en klar modstand mod, at Tyrkiet nogensinde bliver optaget?

Han fandt det også spøjst, at EU forberedte optagelse af en række lavindkomstlande på Vestbalkan, samtidig med at et rigt land – Storbritannien – var på vej ud. Det gav en ubalance.

Søren Søndergaard spurgte, hvorfor der stod så meget om Tyrkiet i samle-notatet, når det var kriterierne, der skulle afgøres i denne omgang, ikke landene?

Han var enig med regeringen i, at førtiltrædelsesbistanden skal målrettes civilsamfundet og demokratindsatser, og i, at der skal være konditionalitet. Men når Tyrkiet blev omtalt, var civilsamfundet ikke nævnt. Der stod, at samarbejdet skulle fortsætte på områder, hvor EU har en fælles interesse med Tyrkiet såsom migration og sikkerhed. Men det er ikke civilsamfundsopgaver. Og gennem førtiltrædelsesbistanden havde EU indtil videre givet støtte til et tyrkisk grænseværn og til køretøjer, som med eller uden EU's vidende var blevet påmonteret aggregater forbundet med maskingeværer, som kunne skyde på syriske flygtninge, der nærmer sig grænsen. Hvad var sammenhængen? Omfattede "sikkerhed" også Tyrkiets invasion i Afrin af hensyn til – som det hed – "Tyrkiets legitime sikkerhedsmæssige interesser" og den bebudede invasion i resten af de kurdiskkontrollerede områder?

Peter Hummelgaard Thomsen spurgte, hvilke overvejelser regeringen havde gjort sig om den tyrkiske opposition? Det sidste halmstrå, den kunne klynge sig til, var udsigterne til, at Tyrkiet nærmer sig Europa. Havde regeringen tænkt på det, når den erklærede, at landet ikke skulle optages?

Udenrigsministeren gentog fra sin forelæggelse som svar til Søren Søndergaard, at det ikke var landene, der skulle tages stilling til i denne omgang, men principperne. At det så medførte, at Tyrkiet ville få færre penge, end de ellers ville have fået, var bare positivt.

Til Claus Kvist Hansen sagde han, at Storbritannien meldte sig ud af EU af egen fri vilje, og hvis nye lande blev optaget, ville det være på basis af meritter. Af hensyn til demokratiseringen er det vigtigt at give en række lande på Balkan udsigten til at kunne blive optaget. Samtidig mente ministeren, at EU-medlemskab kan gøre et land rigere. Man kunne bare sammenligne Polen og Ukraine; mens Ukraine stort set stod samme sted som før Polens optagelse i EU, var Polen var økonomisk og velstandsmæssigt meget længere fremme.

Over for Peter Hummelgaard Thomsen anerkendte han, at det var et dilemma, når man talte imod Tyrkiets optagelse og samtidig ikke ville lade en opposition i stikken, som kunne bruge de udsigter til at forhindre, at demokrati og civilsamfund fik det værre og værre. Men det var vigtigt, at der var lande, der tog stilling på baggrund af Tyrkiets brud på reglerne, så konsekvenser ikke bare bliver noget, man hvisker om i krogene. Det var i virkeligheden også at række hånden frem til oppositionen, fordi man så ikke var med til at legitimerede Erdoğan's regime.

Søren Søndergaard var stadig uforstående over for sammenhængen i ministerens forelæggelse. Det hed sig, at det ikke handlede om lande, men når så principperne skulle udmøntes, handlede halvdelen alligevel om Tyrkiet. Og den støtte, der skulle gives til Tyrkiet, handlede kun om migration og sikkerhed. Enhedslisten støttede principperne om konditionalitet og støtte til civilsamfundet, men når det ikke i praksis handlede om at efterleve de principper, kunne han ikke bakke op om forhandlingsoplægget.

Udenrigsministeren svarede Søren Søndergaard, at fremskridt fremover ville blive målt med de indikatorer, der nævnes i udkastet. En central indikator var fremskridt inden for demokratisering, retsstatsprincipper, et åbent civilsamfund og grundlæggende rettigheder. Resultaterne på de områder var helt centrale for regeringen.

Jan E. Jørgensen spurgte, om det ville kompensere for de udgifter på budgettet, Brexit medførte, at Tyrkiet nu ville modtage færre penge.

Udenrigsministeren svarede bekræftende.

Formanden konkluderede, at der ikke var flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Dansk Folkeparti og Enhedslisten havde ytret sig imod det.